

LLIBRET

de la
explicació i relació
de tot el que
conté la falla del
carrer de Cambrils
1923

1923

Centre Tipogràfic
E. Vidal.-Torrent (València)

Enguany la comissió de Sant Valerià
celebra una efemèride important,
com és el centenari de l'esbós plantat
d'una falla en la nostra ciutat.

I és que al mil nou-cents vint-i-tres
per primera volta a Torrent,
amb l'ajuda de veïns i molta gent
plantaren una falla al seu carrer.

Eixa falla la podem trobar
en un carrer ben tradicional,
un carrer del centre de la ciutat,
xe!, un carrer d'estos ben arrelats!

Carrer que ara és de la Mare de Déu de l'Olivar,
ja que vingueren al seu moment
a portar a sa patrona uns veïns d'Alaquàs
i la passejaren per tot Torrent.

Però també és conegut com «el del Pi»,
perquè hi havia un de grans dimensions
en un dels vells caserons
que tenia este carrer al seu fi.

I fa un segle era de «Cambrils»
en memòria d'un accident
que va patir molta gent de Torrent
en este poble tarragoní.

Doncs pugem a la màquina del temps
i viatjarem al principi del segle vint,
quan Torrent era un poble llaurador
molt tradicional i piadós.

Anem retrocedint en els anys,
i en un tres i no res
ens n'anem acostant
al mes de març del vint-i-tres.

La falla l'ha fet un gran artista local
que domina la fusta i la pintura, com no!
Que esta falla l'ha realitzat
nostre veí Miquel Mora Muñoz.

I jo que el mire i el mire i el torne a mirar,
i m'he quede un ratet així pensant,
fins que li dic al remat:
«No serà vosté Miquel Mora, veritat?».

Ell em somriu amb satisfacció
per vore que l'he reconegut
i em pregunta com ho he sabut:
«M'ha parlat molt de vosté Aitor!».

Continue el text del diari llegint,
que du de la falla explicació
i a mi m'està entrant una gran emoció
mentre Miquel amb el cap va assentint:

*Esta falla de Torrent,
mos han dit qu'és
una crítica de la moderna política
que porta allí s'erta chent.
I el que asò mos diu
afitj que un rechidor,
fentse 'I moixo,
com s'ha achuntat en un coixo,
al cap del añ... coixo i mitj.*

«Miquel, li demane ara un favor»,
li dic després de llegir el diari jo.
«Explique'm les escenes vosté
d'este gran monument».

«Explique-me-les, que jo les escriuré
i les plasmaré a un llibret
perquè la gent del dos mil vint-i-tres
les puga disfrutar també».

I ell em contesta somrient:
«Això, amic, està fet!»
I pegant de bots un parell
a la falla que ens plantem.

«Mira, amic, que et vaig a contar
que ací n'hi ha un carrer
on he volgut representar
com era la vida en Torrent».

«Ací tens a un xiquet al cantó
que ven diaris i llibrets
a un xavo o dos quinzets
et ven *Las Provincias* o l'*ABC*».

«Quan arriba este mes faller,
ell també és el que ven
l'explicació de la falla
en este llibret».

I jo em quede sorprés:
«Això vol dir que vosté,
a més de fer el monument,
escriu els versos també?».

I em contesta, ben pagat:
«Aixina és, xiquet!
Que mentre monte el remat
també escric uns versets»

«Em pots trobar ací mateix
preparant la maqueta
i rodejat de llibrets
mentre estic treballant».

«Estes dones que ací estan raonant
són unes veïnes del meu carrer,
que sempre van xafardejant
i criticant a tota la gent.»

«Els agrada baixar a la fresqueta
a poqueta nit, quan ja no fa fred,
i a la que eixa nit no ha pogut anar
la fiquen negra de dalt a baix.»

«Veges ara a esta dona
que ven taronges a la porta
que cultiven en un dels camps
que la família té al seu terme.».

«I este home que va pel carrer
treballa en un ofici que, probablement
siga el més tradicional de Torrent,
perquè és el nostre granerer.»

Jo em fique trist en eixe moment
i Miquel em pregunta insegur
«Que ja no en queden granerers
en el Torrent del futur?»

«No, amic Miquel. En el futur
totes estos costums,
que ara són tradicionals,
a poc a poc s'aniran acabant».

I finalment m'abraça ben fort
perquè ell ja se n'ha d'anar,
i jo l'he de tornar
a la seua època ja.

I em quede molt agraït
que en la nostra història local
tinguem a gent com Miquel Mora
que tant i tant ens han donat.

Així que guardem en la memòria
els noms de tota la gent
que ha construït la nostra història,
la història d'este gran Torrent.

Que el nostre poble té ja
quasi vuit-cents anys,
que enguany celebrem també
l'aniversari de la carta de poblament.

I que si Déu vol vindran
darrere de nosaltres molts més
que aniran construint Torrent
i la seua empremta deixant.

Així que tingueu bones festes.
Que ho passeu d'allò més bé!
Que gaudiu amics fallers
de tota la marxa del mes.

I que vos recordeu d'una cosa només
que el més important,
el que dona sentit i nom a la festa
és la falla que s'ha de cremar.

Originals
Escrits Expressament Per A
Aquest Llibret

1923
2023

Versos:
Arturo García Gil